

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegegyi főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Értesítés.

A «Népnevelő»-t kiadó Szent-István-Társulat igazgatósága — tekintettel a háborús viszonyok által teremtett nyomdai nehézségekre — lapunkat újabb intézkedésig kéthetenként jelenteti meg. Erre a körülményre tisztelettel felhívjuk a tanítói állásokat pályázató iskolai hatóságok szíves figyelmét. A szerkesztőség.

Háború.

(Párbeszéd a tanító és tanítványa közt)*

Irta: *Blaskó Mária.*

Gyerek: Tanító bácsi, ma megint annyi katonát vittek!

Tanító: A jó Isten vezérelje őket! És tudod-e fiam, hova mentek?

Gyerek: Hogyne tudnám! A háborúba.

Tanító: Hát te kis ember, tudod mi az a háború?

Gyerek: Ó igen!

Tanító: No mondd el, hadd látom, mit tudsz!

Gyerek: A háború... (beleakad) a háború... (zavartan) a háború, mikor az emberek lelövik egymást.

Tanító: És?

Gyerek: És lönek ágyúkból és szúrnak és a szerbek levágják a katonák fülét és orrát.

Tanító: És?

Gyerek: (gondolkozva) Mást nem tudok, csak ezt...

Tanító: (félre) Szomorú fogalma a gyermekléleknek a nagy idők nagy napjairól! (A gyermekhez) És mit gondolsz, miért is van háború?..

* A gyermek, aki könyvében dicső háborúról, lelkes anyákról és hősookról tanult, most maga éli át a történelem napjait. De hogyan? A népiskolás környezetében megéssék, hogy panaszt, zúgolódást is hall. A tanító kötelessége felemelni gyermekszívét az eszményibb megvilágítás látókörébe és honszeretetre tanítani a nagy napokban. Ezért közlünk itt egy alkalmi oktatást a háborúrói népiskolás tanuló lelkivilágához mérve.

Gyerek: Hát... hát... (hirtelen) mert a szerbek legyilkolták a mi trónörökösünket és az orosz király el akarja foglalni Magyarországot és Vilmos császár a mi védelmünkre küldte katonáit.

Tanító: (mosolyog) Hát nem egészen így van ez. De várj csak. Mielőtt megmagyarázom, kérdezek még valamit. Ugy-e te nagyon haragszol a háborúra, kis öcsém?

Gyerek: (meggyőződéssel) Igen. Mindenki haragszik, apa is, mikor elment, anya is és a Pista bácsinak, akinek levágták a lábát, a felesége is.

Tanító: Hát te mért haragszol?

Gyerek: Hát az apáért, meg anyáért, meg a Pista bácsiért, meg amiért ők is haragúsznak. És mert olyan kevés a kenyér és rossz és fekete és cipőt se kaptam azért, mert a háború van.

Tanító: (szomorúan) Ha mindenki így gondolkozna, akkor igazán nem volna érdemes annyi vért ontani! (Magához vonja a gyereket és térdére ülteti:) Ide hallgass, most elmondom én neked, hogy mi a háború.

Gyerek: (érdeklődve): Kérem tanító bácsi!

Tanító: Tudod mi a háború, fiam? Amikor áldozatokkal engeszteljük meg a haragvó Istent. Amikor föltámad embereinkben Árpád vére, a régi magyar vitézség és a honszerelem. Amikor apa a fiáért, testvér testvérért, honfi a honi földért dalolva megy a halálba. Mikor... (tekintete a gyerek értelmetlenül bámuló szemére téved, elmosolyodik) Ugy-e nem értesz, kis fiam.

Gyerek: (őszintén) Nem értem, tanító bácsi.

Tanító: Hát figyelj, kis fiam. Mesélek neked, akkor majd megértesz. De nem lesz az mese, hanem való és igaz.

Tudod, hogy a jó Isten teremtette az embert és azt parancsolta: szeressetek engem és szeressétek egymást!

Az emberek pedig elszaporodtak; lett sok sok nép és sok nagy-nagy ország. De büszkéek lettek az emberek; elfelejtették az Istent és gyűlölni kezdték egymást.

Gyerek: Miért?

Tanító: Mért? Mert mindenki csak azt ke-

reste, ami magának jó és nem törődött mással. Hiszen láthatod fiam, hogy hazudnak egymásnak, hogy csalják egymást az emberek. És így van az országokkal is.

Azért megharagudott ránk az Úr. Haragtól villámlott az Isten szeme és mennydörögve haragott a hangja:

— Ti gyűlölködő, Istent felejtő népek, ti! Lesújt büntető kezem és egymásra engedem a gyűlölködőket. Keljetek bírokra, seperjétek el egymást, lassátok az igazságtalanság uralmát, mert hiszen ti akartátok így.

Szólt az Isten és odalent megfújták a riadókat. A gőgös nagy népek összefogtak, hogy legyőzzék a kisebbeket.

Gyerek: Szegények...

Tanító: De ez még nem a háború... Így még nem volna harc. Így győzne az igazságtalanság és rossz, mi pedig jajgatnánk a jó Isten büntetése alatt. Most jön csak a háború, ami szép és esodálatos.

Gyerek (ámulva): A háború szép?

Tanító: Igen, fiam. Mert észretértek a megsértett népek és lelkükben újra kigyult a szeretet. Eszükbe jutott, hogy szeretni kell a megbántott Istent, a megsértett királyt, a veszélyben forgó hazát és egymást is szeretni és megvédeni kell. Azért ők is kibontották a zászlót, bocsánatot kértek a jó Istentől és újra letérdeltek az oltárok előtt. Összelelkeztek mind új szeretettel szegény és gazdag, úr, paraszt és elindultak megvédeni az igazságot. És ezért van ma háború, kis fiam.

Gyerek: Ez szép, tanító bácsi...

Tanító: Gyönyörű, gyermekem! Azért nem mondtad te jól, hogy apának, anyának, a Pista bácsinak és neked is haragudni kell. Hanem tudod mit kell gondolni mindnyájatoknak?

Gyerek: Mit, tanító bácsi?

Tanító: Azt kell gondolni az embereknek: véremmel és szenvedésemmel mosom le a sok bűnt, hogy megbocsásson az Isten.

Az apának így kell búcsuzni: Meghalni megyek, hogy a fiam, ha megnő, boldogan élhessen a győztes hazában.

Az anyák így szóljanak: éhezek és nyomorogok, özvegyi fátyolt hordok, ha kell, hogy a jövőben jólétben viruljon a hon.

A bácsik mutassák büszkén levágott lábukat: véremmel engeszteltem az Istent és testem egy részét áldoztam föl az igazságért. Hazám népe, teerted vagyok nyomorék.

És a jó gyermek büszke az elesett apára, a nyomorogó anyára, nyomorék testvérré vagy rokonra, büszke a fekete kenyérré és rongyos cipőjére és azt gondolja: Boldog vagyok, ha éhezhetem, didereghetek, áldozhatok én is az Istenért, hazáért, királyért és az igazságért!

Ez hát a háború, érted most kis fiam?

Gyerek: Értem, tanító bácsi és már nem haragszom rá...

Tanító: Jól van fiacskám. Most menj szépen

haza, vigasztald meg anyádat és meséld el, amit mondtam. Edd meg jóízűen azt a rossz kenyeret. És menj el a templomba, térdelj le az oltár előtt és ájtatosan összekulesolva kis kezedet, kérj a jó Istentől segítséget és áldást igazságos háborunkra...

Prohászka püspök a háborúról.

A soha nem látott-hallott arányokban duló mostani világháború élénken foglalkoztat minden gondolkodó elmét s napnap után különféle beállításban olvashatunk elmékedéseket. Háború és társadalom; háború és közgazdaság; háború és a nemzetiségi törekvések stb. stb. Csak erkölcsi értelemben nem látott még napvilágot érdemleges cikk a háborúról. Kötelességünk tehát közkinccsé tenni *Prohászka* püspöknek éppen most megjelent elmékedését a *háború erkölcsi kihatásairól*, mely a *Katholikus Szemle* februári füzetében jelent meg, s melyből kiemeljük a következőket:

«Reméljük, hogy a fajok ellenszenve s gyűlölködése, melyet most csunya hatalmi érdekek szítanak s a saját önző céljaira használnak fel, az óriási, eszeveszett vérontástól — mondjuk — e jeges véborogatástól majd enyhül s hogy ez a világháború, mint világtörténelmi nagy engesztelés nemzedékek, nemzetek s fajok büneiért, megcsendíti a világ szebb harmóniáját. Arra való-e az emberiségnek fajok s nemzetek szerinti elkülönítése, hogy egymást pusztítsák s a testvériségnek cafolatára s az evangélium csúfságára millió és millió életet irtsanak?! Nincs-e a világon elég hely germánok, latinok s szlávok számára, s kell-e a különbségnek, mely a sokféleséget s ezáltal az emberi szellem gazdagságát van hivatva szolgálni, éppen az emberirtó örületnek s a faji nagyzási mániának, imperializmusnak vagy cárizmusnak eszközüvé lealacsonyulnia? Ime, az emberi közösségnek s egységnek egy magasabb, faji különbségek fölött álló s azokon épülő perspektívája! Nem kell a magyarnak, a németnek, oroszoknak, franciának kivetkőződnie faji sajátásaiból, de még kevésbé szabad kivetkőződnie emberségéből! Nem szabad a fajt, a nemzetet letörni, de még kevésbé szabad a faji szenvedélyekkel s a nemzeti önző érdekekkel a haladás s fejlődés útját megakasztani. A faji lélek ösztönös gője s hatalmi mániája bizonyára erkölestelen hatalom s a mennyiben ezt letörni vagy a háború okulásai révén nemesíteni sikerül, annyiban haladunk előre s fejlük az erkölcsi érzéseiben megtisztult s az ideáloktól hevített igazi emberség és demokrácia.

S mi volna a háború legeslegnagyobb s legáldásosabb erkölcsi kihatása? Megmondom azt is; az volna, ha többé háború nem volna; az volna, ha a kulturnépek a nagy háború vérontásának s emberhekatombáinak láttára úgy megundorodnának minden háborútól, hogy egy nagy temetési világgongresszust tartanának s ott elparentálnák azt a történelmet, melynek főbb eseményei az embermészárlások s sír- emléket állítanak s ráírják a kővére azt: «Itt nyugszik a háború s nincs föltámadása». Mikor lesz ez a kongresszus, mikor s hol állítják föl ezt a sír- emléket? Fejlődik-e valamikor az emberség annyira, hogy az erőszakot kizárja nemzetközi érintkezéséből? Lesznek-e valamikor oly műveltek az emberek, hogy egymást hivatalosan s törvény szerint millió-

számra agyba-főbe verik? A haladásnak minden-
esetre az a jellege, hogy az értelem s az erkölcs ha-
tárai táguljanak s a nyers természet, az ösztön s
erőszak háttérbe szoruljon s ne uralkodjék. Annyi
bizonyos, hogy abban a mértékben fogjuk a háború
veszedelmét távoltartani s esetleg teljesen kizárni,
amily mértékben úrrá lesz nemzeti ellentétek, gőg,
kapzsiság, uralomvágy fölött az igazi kultúra, v. i.
az igazság, jóság és szentség. Ennek pedig egy módja s
egy titka van: vigyük bele az élet összes viszonyaiba
a társadalmi s gazdasági alakulásokba, a kereske-
delembe s a politikába is az erkölcsöt. A háborúban
le lehet győzni oroszot, angolt, sőt németet is, de a
háborút magát végleg csak az erkölcs győzheti le.

Leányifjúsági kongregációk.

A temesvári róm. kath. leányiskola M. Kongregációjá-
nak megalakulására írta: egy kongreganista tanítónő.

Sokszor hallok a kérdést, hogy mirevalók az isko-
lai kongregációk. Hogy ezen a tételen végig elmél-
kedjünk, kiemelem azt a kérdést, amelyet kongre-
gációnk megalakulásakor a főpásztor intézett a fel-
veendőkhöz:

«Mit kívántok?»

Egy kérdés csak és mégis óriási probléma! Ez az
a «miért?» — amely cselekedetek legmélyebb forrás-
ának kutatója, végelemzésben a létezés nagy titká-
nak boncolgatója. Mit kívánsz az élettől? Miért ál-
lasz itt? Miért cselekszel? Miért élsz egyáltalán?
Miért vagy a világon?

Ezek azok a thézisek, amelyek tüzes kérdőjel gyá-
nánt vannak beleégetve a világ szívébe. Ezzel a
«miért»-tel foglalkozott Plátótól Schopenhauerig és
Nietzscheig hasztalanul a hitetlen világ filozófiája.

Rövidlítő, pogány bölcselkedés! Mintha nem fe-
lelne rá a folyton emberi szív minden vágya, mintha
nem mondaná meg a lelkek szomjúsága a választ,
hogy boldogok legyünk! Ez a válasz a «miért»-re,
ez a szívek vágya a fakadó öntudatú gyermektől a
fáradt aggyastyanig.

De a probléma itt még nincs megoldva. Jól tudta
ezt Plató, Sokrates, Schopenhauer és Nietzsche is.
A kérdés folytatásán téved meg a világfilozófia: és
van-e boldogság? Ha pedig van, hol fakad?

Ime itt a labirintus, amelyikben eltéved az em-
beri szív. Rombadólt remekművek, holt szépségek,
lejárt világnézetek, mulandóságba vesző örömök hir-
detik, hogy az a boldogság itt a földön nem lehet.

Hol van tehát?

És erre a kérdésre föltáruul lelkem előtt az evan-
gélium, közel két évezredbe lát vissza a lelkem és
négyezer esztendőnek meddön elhangzott kérde-
seire hallok a választ: hallok a hegyen álló Mester
ajkairól elhangzani a boldogság nyolcszoros ígé-
retét.

Térjünk vissza a jelenbe. Térjünk vissza és mu-
tassunk örvendező büszkeséggel az oltár előtt álló
ifjú kongregánisták csapatjára, akiknek gyermek-
szíve meg tud felelni arra a háromszoros miért-re,
amelyen hasztalan rágódik hatezredéves filozófia.

«Miért vagytok itt?» — «Hogy boldogok legyünk.»
«Van hát boldogság?» — «Van!» — «És hol fakad?» —
«Krisztusnál.»

Ime a boldogság útja! Erre az útra akarja rá-
vezetni a keresztény pedagógia szelleme teljes ere-
jével és szíve egész melegével a leányifjúságot is. És
ezt az utat építi szilárdabba a Mária-Kongregáció.

Mielőtt állításunk igazságát bizonyítanók, ves-
sünk pillantást a modern női társadalomra.

Ha melyrelátó tekintettel vizsgáljuk a női társa-
dalmat, önkénytelenül eszünkbe jut Ioyolai szent
Ignác exerciciumának meditációja a két zászló alap-
ján. Idézzük pár sorral Prohászkatól. («Magasságok
felé» 231. oldal.)

A «két zászló» alá két tábor gyűl; a «két zászló»
két vezéralakját árnyékolja; az első «capitalis ini-
micus nostrae humanae naturae», az ősellenség, aki
az első s igazán főbenjáró csapást is mérte ránk,
midőn nem az egyeseket, hanem magát természet-
tűnket, az emberiséget rontotta meg az eredendő
bűnben s azóta rászolgált, hogy támadjon neki is
ellenfele, aki «capitalis» legyen és összezúzza a fejét;
a másik vezér a «summus dux ac Dominus noster».
A két vezér köré két tábor gyűlt, az a zászló pedig
azokból az értelmi és érzelmi és akarat, szóval szel-
lemi szövődékből, színezésekből és hangulatokból
van szabva és összevarrva, melyek a tábor vezérét
és embereit jellemzik.

És valóban, a mai női társadalomból messze ki-
világlik a két zászló lengése. Az egyik tábor az ő-
sellenségé. Az alatt tombolnak a suffragettek, feledve
minden női ideált, az alatt látjuk a podiumok sze-
replésre vágyó asszonyát és a lélekkel és családdal
nem törődő sporthölgyeket és bálkirálynőket. Eb-
ből a táborból születtek egykor a madame Pom-
padurok és Boleyn Annák, akik nemzetek felforga-
tói lettek és Condeil asszonyok, akiknek az oltáron
tömjénezett az ördög.

A másik zászló alatt, amelyet az isteni Mester
szegekkel átvert szent keze emel magasra, ott látom
az ártatlanságában és szendességében szép fehér
leányt, ott látom a gyermeke agyánál vízperasztó
anyát, a férjével minden gondot megosztó hitvest,
a krisztusi szociális életben szívvel-lélekkel, önzet-
lenséggel munkálkodó keresztény szellemben modern
nőt. Ez a tábor szülte Juditot az őszövetségben és
az újszövetségben a szentek ezreit. Egy szent Mar-
gítót, akit a magány avatott szentté, egy orleansi
szület, aki a népe megmentője lett, Bernadette-t,
aki ezreknek fakasztott csodálatos gyógyító forrást
Lourdes sziklái közt. Sőt ez a tábor szülte magának
az imádandó vezérnek édesanyját, a tökéletes, örök
női ideált: Máriát.

Ime így nyomja bélyegét a két zászló minden
körre és minden nemzedékre. Az életpalya, család
vagy nyilvánosság ugyanaz, de ami a különbséget
teszi, az a szellem: vagy Krisztusé, vagy a sátané.

Már most kérdezem: melyik táborba akarjuk tö-
möríteni mi a leányifjúságot? Mit kíván tőlünk a
szülő, aki gondozásunkra bizta gyermekét, hogy
melyik zászló alá vezessük leányát? A válaszuk
összevág: oda, ahol a lelki szépség és boldogság fa-
kad: Krisztus táborába.

De hogyan?

A kérdés megoldására szükségünk van természe-
tes és természetfölötti következtetésre. A termés-
zetes logikánk mutatja, hogy olyan eszközt kell az
életbe lépő ifjú kezébe adni, amely a vallást össz-
hangba hozza a jelen, modern kor követelményei-
vel. A mai kor társadalmi életében pedig különösen
kidomborodik az egyesülés gondolata.

Ez az eszme különben kezdettől beleoltódott a
világ szívébe. A paradicsomban kezdődik, mikor ki-
mondotta az Úr, hogy nem jó az embernek egyedül
lenni és ettől az első momentumtól kezdve kifeje-
zést nyer a nemzetségek, népek, nemzetek fejlődé-

sében. Ha pedig jelen társadalmunkban körülnézünk, ott látjuk mindenütt az egyesülést; munkás, iparos, tisztviselő, arisztokrácia, férfiak, nők, gyermekek, ifjak, öregek egyesületekben, társulatokban tömörülnek.

Szükségeli pedig ezt belső és külső ok. Belső ok az ember szellemi vágya, hogy eszméit, gondolatait kicserélje, hogy elvei tisztuljanak, érzelmi világa anyagot nyerjen és akarata irányítást. A külső okot szimbolizálja az a régi parabola, hogy egy atya végrendeletül fiainak vesszőket adott kötegbe kötve, azután meg külön-külön. A köteg vesszőt nem tudták szétteperni a fiúk, de egyenként a legnagyobb könnyedséggel eltördelték. A kifejezett igazság világos: az egyesült egyedeket nem tépi szét ellenséges erőszak, míg az egyedülálló könnyen letörnek.

Látjuk ezekből, hogy tényleg szükségeli az egyesülést a mi társadalmunk. Miután növendékeink kikerülnek az intézetből, szintén fogják érezni ezt a szükségletet, sőt már érzik, mint fejlődő iskolásleányok is. A lelki világuk fejlődése, a fiatal szívük melegsége, a még bizonytalan akarataik öntudatlanul keres táplálékot, támaszt a lelki erők fejlesztéséhez.

Kérdem tehát, miben adjuk meg ezt nekik? Alakítsunk sportegyletet, vígalmi együletet, önképzőkört? Ó ez mind nem kielégítő a fejlődésükben szép és hatalmas erőknek. Olyan eszközt kell nyújtani, ami foglalkoztatja, leköti, magasra emeli a gondolatvilágot, ami megemesíti az érzéseket és tiszta, fenkölt szeretetet nyújt; ami az akaratot az igazra, szépre, jóra, egyszerűen a tökéletességre vezérli.

Ilyen eszköz a kongregáció. Ime, már a természetes logika is idevezet, annál inkább a természetfölötti.

Tudjuk, hogy a nő a társadalomban mennyi veszélynek volt, van és lesz kitéve. Az a gyermekleány, hogy kikerül az intézet falai közül, egyszerre új világba lép. Lelkén még a zárdacsönd harmoniája, a kápolnák gyertyafénye, az iskolatermek bájos gyermeksege. És az új világban új, nem ismert benyomások ragadják meg.

A harmonia helyébe veszedelmes ábrándok és kísértések ezrei lépnek. Azt a gyertyafényt elhomályosítja selyem és ékszeresillogás, báltermek villanyfénye, nyomorúság sötétsége. A gyermekség helyén pedig a nő érzései fakadnak, bizonytalan lidérc-lángok, amelyek ő de hányszor csalták már süpedékbe a követőjüket.

Honnan vegyen támaszt, erőt az a gyenge fiatal leány, annyi ezerszeres «vanitatum vanitas» között? Itt természetfölötti erőre van szükség, természetfölötti, itt az Isten kezének kell lenyulnia az égből. Többet mondok: magának Krisztus szellemének kell leszállnia az ég felhői közül, hogy a szív hullámain járva, lecsendesítse a vihart, mint tette egykoron a galilei tengeren.

És hol van Krisztus? Hol érezni különösen az ő áldott jelenlétét? Megmondotta maga: «Ahol ketten vagy hárman összegyűltök az én nevemben, ott vagyok én közöttetek.»

Ime ismét a kongregációnál vagyunk, mert hiszen ott Krisztus nevében gyűlnek össze a tökéletesedésre vágyó lelkek.

Még egy gondolatot fűzünk csak hozzá a kongregációk nagy hatásának fejtegetéséhez.

Minden nemesebb emberi szívnek van eszményképe, ideálja. Eszményképe, akire lángoló lelkesüléssel és forró szeretettel tud föltekinteni, akinek vonásait belevési a maga lelkébe és cselekedeteit utánozni igyekszik.

Ez is olyan örök tény, amit tagadni nem lehet.

Hiszen látjuk, már a kis gyermek utánozni igyekszik a nagyokat. Miért? Mert a felnőtt ember még eszmény neki. A kis fiúnak eszménye a katona és katonásan lép, járkál, mozog. A tanuló fölveszi tanítójának szokásait. Ábrándos regényolvasók utánozni igyekeznek a regényhősöket. Miért? Mert mindez eszménye a léleknek, az eszmény pedig utánzásra serkent.

Leányainknak is kell ideált, eszményt nyújtunk. A leányszív olyan lelkes, oly csapongó, oly meleg, hogy örökszép ideálnak kell lenni annak, aki egy egész életre lekösse lelkét. Olyan ideál legyen, aki példa a leánynak, hitvesnek, anyának, aki példa az örömben és a szenvedésben, aki példa az egyszerűségben és a megdicsőülésben.

És aki az, aki szűz és anya is? Ki az? Aki örülni tudott Betlehemben és szenvedni fönt a Kálvárián a kereszt alatt? Ki az, aki Magnificatot zengett, mikor Isten megdicsőítette és mégis egész életét ott a nazareti házacskában egyszerűség sugározza be?

Szűz Mária az, a szívek örökszép ideálja, a kongregációk külön kiválasztott tündöklő eszménye.

Még egy ellenvetés volna hátra: Mit működhet egy kongregáció, ahol csak gyermekek, virágszállelkű kislányok vannak? kérdezhetnék sokan.

Nem fejtegetéssel, hanem vázlattal akarunk ráfelelni erre a kérdésre, föltárva röviden egy kongregáció benső életének képét.

Az ember gondolkodó, érző és cselekvő lény, ebből kifolyólag a kongregáció ezt a három lelki tevékenységet foglalkoztatja.

Vegyük a gondolkodást, az úgynevezett észbeli tevékenységet. A tökéletességre törekvő egyén gondolatvilága az igazságon nyugszik. Gondolatait, eszméit, vezérelveit az igazságból meríti. Igaz ismereteket, Isten mélységébe elmerülő tudásokat vesz át és ezeken alapozza ki életét. Sok bűnnek és sok erkölcstelenségnek oka a vallási és erkölcsi tudatlanság és ezért az ifjakban olyan igazságokat kell nevelni, amelyek irányítói legyenek egész életének.

Ezt a célt, az igazság szellemét szolgálják azok a tanítások és oktatások, amelyekben kongregánisták prézesüktől a közös összejöveteleken részesülnek. A kongregációban elhangzott szentbeszéd és oktatások vannak hivatva arra, hogy a tagok gondolatvilágába mélyen begyökereztessek Isten igazságait. Sőt maguknak a kongregánistáknak is tért nyit a közös összejövetel szellemi tevékenységre. Mert a kongregáció az iskolával összhangban azon van, hogy szellemileg is fejlessze tagjait és kisebb dolgozatokkal, fölolvásokkal bevezesse a szellemi oktatás műhelyébe. És pedig olyan műhelybe, ahol láng az isteni igazság, idomítandó anyag a lélek és idomító kalapács a szeretet.

A szeretet már a szívből fakad és ezzel eljutottunk a lelki tevékenység második ágához, az érzelemhez.

Érzelem nélkül nem állhatna fenn és nem élhetne egyén.

«Lesz-e gyümölcs a fán, amelynek nincs virága?» Fakad-e ott vetés, ahol nem mosolyog fényvel a nap-sugár?

De hagyjuk a képletet, nézzünk a valóságba. A történelem lapjai mutatják, hogy nagy hadvezéreket, nagy államférfiakat nagy érzések vezettek. A lelkesedés, a honszerelm nevelt világraszóló hősöket, vagy pl. a híres filozófusszónok, Hortensius, maga elismerte, hogy nem tudott annyit elérni hallgatóinál, mint Cicero, aki az érzéseket korbácsolta fő-

A szentek közül pedig halljuk a lánglelkű Pál apostol szavát: «Ha szeretetem nincs, semmi vagyok!»

És van-e szebb, magasztosabb, fenköltebb, fen-ségebb érzés, mint a vallás igaz átérzése? Van-e szebb valami, mint Isten és van-e magasztosabb érzés, mint az ő szeretete? Ez az érzelem izzó tüze átolvasztja a többi érzést is. Fokozza a szülői szeretetet, megtisztítja a felebaráti érzéseket, fényt varázsol a bánatba és megneemesíti az örömekeket.

Ime erre az igazi mélységes vallásos érzületre nevel a kongregáció vallásos gyakorlataival. A kongregánisták imákat, ájtatossági gyakorlatokat végeznek, gyakrabban hallgatnak szentmisét. És különösen buzgók magának, a szívek királyának, szépségek szépségének, az érzelmek fölmagasztalójának, magának a tökéletes szeretetnek: Jézusnak a szent ostyában elrejtett eucharisztikus Úrnak vételében. Ez a vallási buzgóság képezi tehát kongregációink működésének másik irányát.

A harmadikat pedig szintén az isteni Mestertől tanultuk, aki szólt: «Minden fa, mely jó gyümölcsöt nem terem kivágatik és tüzre vették.» Ezt látjuk a Szűz Anyánál is, aki nemcsak énekelte a Magnificat-ot, hanem egész élete magasztalása volt az Úrnak. Nemesak tudni kell az igazat, nemesak érezni szükséges a vallás és erkölcs szépségeit, hanem a fő: akarni. Akarni és cselekedni a jót, mert tett nélkül minden eszme holt. Rafael lelkében bizonyára nagy alkotása előtt hosszú ideig lángolt a sixtini Madonna eszménye; de ért-e volna az valamit, ha tettbe nem önti, le nem festi? Amit a lélek érez, annak cselekedetekben kell nyilvánulnia. Mi nem ábrándokra, nem szájhősködésre akarjuk nevelni ifjúságunkat, hanem életerős tevékenységre. Tanuljon megállni, élni, szépen élni, örömmosollyal élni a mai dekadens, sóhajtozó világban. Lüktesen ereiben a tevékeny erő, tudjon könnyet törölni, mosolyt faszasztani, szeretetet osztogatni: egyszóval jót tenni.

Ezért kezdik meg már a kongregációk a kezdetén a jónak gyakorlását. És pedig két alapon. Az első alap a belső lelki élet, az önnevelésre való rászoktatás. Gyakorolni a megnyugvást Isten akaratában, a lemondást arról, ami nekünk kedves, a kötelesek buzgóbb teljesítését Istenért, egyszóval gyakorolni mindazt, amit a katekizmus így nevez meg: erény. Csupa olyan dolog, amire idővel úgyis rákényszerít az élet vasmarokkal, keserű könyvek árán. És mennyivel könnyebb lesz elviselese annak, aki már gyermekkorában gyakorolta kis dolgokkal Istenért és a Szűz Anyáért.

A másik alap a felebaráti szeretet. A mai nyereszkedő, önző, tülekedő, egymás ellen könyökkel küzdő anyagi világban micsoda óriási szükség van egy kis szeretetre! Észrevenni azokat, akik elbukva maradtak az életharcban és segédkezet nyújtani nekik. Ha minden gazdag ember meglátná az éhezőt, ha minden úr meglátná a lelket szolgáljában, akkor nem volna annyi elkeseredés.

Mi az önző, anyagi, tülekedő világ helyett új látkört nyitunk meg neveltjeink előtt, ahol uralkodik az önzetlenség, szeretet és jócselekedet. Kongregánisták már gyermekkorukban megismerik ezt az új látkört, a szeretet világát. Fíllereiket jó célra áldozzák, vagy maguk dolgoznak a szegényeknek. A közös munkaórákat megbeszéléseikkel, felolvasásokkal fűszerezik, hogy így a szeretet munkája egymáshoz is közelebb hozza a szíveket. Így tehát az igazi kongregánista nemcsak pusztá szóval az, hanem gondolatlan, érzéssel és cselekedettel.

Eszmefuttatásunk befejeztével visszatérek oda, ahonnan kiindultam, e kérdésre:

«Mit kívántok?»

A növendékleányok akkor felelnek rá még szebben minden ékesszólásnál, bölcsebben minden filozófiánál, amikor térdre hullva elimádkozzák kongregációs fogadalmukat.

Ime, ez a pillanat az, amely az igazság fényét gyűjtja a lelkekben, a boldog élet csiráit plántálja a szívekbe és így visz arra az útra, amely az ég felé vezet.

És valahányszor édes reménységgel nyílik szemünk előtt új kongregációk életének képe, fellángol lelkünkben a tudat, hogy él köztünk Krisztus szelme, aki megmondotta magáról:

«Én vagyok az út, az igazság és az élet...»

A hibás akarat és a háboru.

A háború az akaratban nyilvánul. Az akaratról függ a háború minősége, időtartama és sikere. Kétféle akaratról szokunk beszélni: az ösztönakaratról és az északaratról. E kettő közötti különbség abban rejlik, hogy amíg az utóbbit mindenkoron bizonyos észszerűség, megbízhatóság, megfontoltság, előrelátás, összhang, erkölcsi tartalom jellemzi, addig az első pusztán az ösztönök hatása alatt áll s azoknak vakon engedelmeskedik. Minél műveletlenebb a nép, annál nagyobb teret kap az ösztönakarata s annál kisebbet az északarata. A nagy, nyers erő mitsem ér, hogy ha nincs összhangban az északarattal. Itt sok az ellentétes irányzat; sok a surlódás, amely önmaga emészt meg a kifejlett erők javát. Míg ellenben azok az erők, habár kisebbek is, melyek az északarata parancsainak engedelmeskednek, surlódásmentesen haladnak a kívánt célok felé. Úgy az ösztönakaratu, mint pedig az északaratu népek hibás akaratúak lehetnek. A hibás akarat hibás irányban mozog; mert minden erő bánthat aszerint, hogy milyen irányban van kifejlődve. A hibás akarat hasonló a világűrben céltalanul bolyongó üstököshöz, mely lépten-nyomon beleütközik a világrend törvényszerűségébe s zavarja az ott uralkodó összhangot.

A népek a fizikai és szerves világhoz kell alkalmazkodnia; hisz a földi élet bizonyos alkalmazkodásokból áll. A hibás akaratú népek, ha oly környezet közelében, szomszédságban élnek, mely a *kultura* révén folyton fejlődik, változik, érdes, szögletes oldalainál fogva nem tudnak alkalmazkodni az egyre változó formákhoz. Szomszédos környezetében folytonos surlódásokat okoznak, ami végeredményében háborúhoz vezet. Eszerint a háború okai mindenkoron a hibás akaratú népeknél keresendők. (Lásd: Szerbia.) A hibás akarat igen könnyen suggerálható, mindamellett hiszékeny s rászedhető. (Lásd: Oroszország magatartása Szerbiával szemben.) Egy-egy biztató szó elégséges ahhoz, hogy átlépje a szomszédos akaratok összhangzó működését. Minél gyorsabban fejlődik a hibás akaratú nép környezete, annál nehezebb az ehhez való sima alkalmazkodása, annál inkább kicsap a beteg mederből, hogy szennyel, piszokkal boríthassa be a fejlődő környezetet, amihez így könnyebben tud alkalmazkodni. Hazánk utóbbi időben a kulturális fejlődésbe rohamléptekkel halad előre. A kisebb kulturájú népek, melyek tözsomszédságában vannak, visszamaradnak s zavargásaikkal igyekeznek útját állni a haladás jelzett ütemének. Azonban a háború sikere mindenkoron az egészséges északarattól függ. Minél erősebb a szervezet, minél fejlettebb a központi idegrendszer, minél szorosabb az izom-erő a szellemi erővel, annál célirányosabb, sikeresebb az északarata működése. Az izmos, de beteg akaratú, valamint a petyhüdt szervezetű, de erős akaratú egyén, nép ténykedése hibákkal van fűszerezve. A petyhüdt szervezet maga után vonja az idegrendszer gyengeségét, ami az akaratra nézve is káros kimenetelű. (Lásd: Franciaország.) A francia nép nagyon is messze eltávolodott attól a nevelő munkától, amely hivatva van arra, hogy a testi és

szellemi erőket összhangzóan fejlessze s melyeken az ész-akarat nyugszik. A *kényelemszeretet* sehol sincs annyira kifejlesztve, mint a *franciáknál*. Szinte rabja a *kényelemszeretnek*. Ez a kényelem a hibás akarathoz vezet. Olyan akarathoz, amely másoktól várja a munkát. Nem tud a maga lábán járni. Élete, boldogulása másoktól függ. Hibás akarathoz minősítjük azt az akaratot is, amely csak bizonyos kényszer hatása alatt működik. (Lásd: Oroszország.) Az orosz nép akaratilag kevésbé szabad. Bizonyos élyomás kényszerhatása alatt nevelik az akaratot.

Azt, amit az orosz népnél akarathoz neveznek, nem egyéb, mint *idomított erő*; olyan erő, amely csak *automatikusan* tud működni. Az érzelm és az ész háttérbe szorul. Itt nincs lelkesedés, egyéni megnyilatkozás. Az ily akarat csak addig tart, ameddig a kényszer működik. Mihelyt felszabadul a kényszer alól, más irányt választ. Rombolja, pusztítja azt, amit a kényszer hatása alatt alkotott.

Összegezzünk! A hibás akarat három nemével foglalkozunk. Az egyik a gyöngy akarat, amely az erősebbek által könnyen suggerálható; a másik, amely a *kényelemszeretet által elpetyhüdt* s a harmadik, amely a *kényszer hatalma alatt áll*.

A háború okait mint már jeleztük is, a hibás akaratok okozzák. Itt nincs összhang; az erők törvényszerűsége. A történelmi adatok világosan bizonyítják, hogy a vereséget mindenkoron a hibás akaratú népek szenvedték. Ez volt a múltban s lesz a jövőben is. Mert ezt a világűr törvényei is jelzik. Mindazon csillagok, amelyek nem alkalmazkodnak a világegyetem összhangzó működéséhez, individualis megsemmisülés fenyegeti. Minden *anarkisztikus* erő előbb-utóbb megsemmisül, hogy a társadalmak összhangzó működésének engedjenek teret.

Szobolovszky János.

IRODALOM. MŰVESZET.

A Szent-István-Társulat rendes tagilletményei most kerültek szétküldésre s ez alaklammal is oly megelégedésre szolgálhatnak a társulat rendes tagjainak, mint az előző években; legfeljebb annyi lehet a különbség, hogy az ez évi illetmények még fokozottabb mértékben igyekeznek a tagok igényeit kielégíteni. A pompás művek arra kényszerítenek, hogy ne csak általánosságban, de részletesen is ismertessük, ezért tehát ez alkalommal csak egy kötetet foglalkozunk s ez: *A természet élete*. Rendes tagilletmény 1914-re. Irta: Marosi Arnold dr. Ára 4 korona. A képekben gazdag könyv az élet kiterjedésének és szépségének ismertetése után bemutatja az élőlények szervezeteinek több típusait. Majd bepillantást nyújt az élet háztartásába. Érdekesen fejtegeti, a természet miként gondoskodik a földet benépesítő állatok és növények nélkülözhetetlen szükségleteiről és terem harmoniát az egymásra törő élőlények között. Felvilágosít, mit tartunk az élet származásáról, fokozatos fejlődéséről. Elmondja, minő forrásból fakadnak annak működései, melyek zároköve a halál. A második fejezet az élet alkalmazkodó képességét szemlélteti számos példával és reámutat, hogyan alakul ki az élőlények millióiból a természet egyik legcsodásabb jelensége, az élet és a környezet közötti összhang. Bővebben szól a rovarok és a virágok kölcsönös alkalmazkodásáról, a napfény és árnyék, a vízi életmód hatásáról. Különösen a tenger tüntet föl e tekintetben csodás változatosságot, ahol az eltérő és szokatlan életviszonyok nemcsak tarkává teszik az életet, de a legkülönlegesebb szervezetekkel gazdagítják az élő lények sorozatát. A sivatagok és puszták élete a meleghez és szárazsághoz, a szélsőséges éghajlati viszonyokhoz való idomulásra szolgált

érdekes példákat, míg az őserdők leírása a buja növényélet diadalmaskodását, továbbá a sűrűségekben kúszó és csörtető állatéletet tárja az olvasó elé. Az élet társadalmáról szóló fejezet az élők között létező bonyolult kapcsolatra vet világot. Az állat és állat, a növény és növény között fennálló viszonylatok mellett ismertette vannak a növény- és állatvilág közötti társas jelenségek is. Különösen kedves képek tárulnak elénk az ivadékok gondozásának leírásában. Érdekes annak fejtegetése is, hogyan egyesülnek az élő lények a léteret való küzdelem nehézségeinek leküzdésére csoportokká és keletkeznek ily módon növény- meg állattársaságok, melyek legfejlettebb alakjai a munkafelosztáson alapuló rovarállatok. A természet jelen életének ismertetését követik a letűnt geológiai körök élőlényei. Szó van itt arról, milyen lehetett földünkön az élet kezdete, minő szervezetek jellemzik annak hajnalodását és azt az időt, mely mintegy alapja földünk mostani életének. A kihalt vízi állatoknak egészen sajátos, a mai életviszonyok között szinte érthetetlen alakjai vonulnak föl előttünk. Majd a szárazföld élőlényei kerül a sor. A geológiai ókorok közzentelepeink anyagát szolgáltató, hatalmas növényvilága, az állatéletnek a vizekből a szárazra való költözködése, a középkor sivatagának rettenetes hullói, a virágok, a rovar- és madárvilág kialakulása, a földnek emlístállatokkal való benépesedése változatos képekben tárják elénk az élet kialakulását anélkül, hogy hit és tudomány közötti összhang legkisebb sérelmet is szenvedne, sőt megerősödik.

Kis pajtás. A szokott változatos, eleven tartalommal, szebbnél-szebb illusztrációkkal dúsan feldisztítve jelent meg a «Kis Pajtás», e kitünő gyermeklap legújabb száma.

Kiemeljük gazdag tartalmából: *Székely Balázs* cikkét a szánkázásról, a kicsinyek e kedvelt sportjáról, *P. Ábrahám* Ernő aktuális és színes meséjét: hogy lett a kis Czaga Jóska álmában «vörös ördög»; dr. *Kovács* Viktor beszámolóját a haditudósítók nehéz munkájáról, *Domonkos* Ábris honvédhadnagy naplóját amerikai expedíciójáról s *G. Miklósy* Ilona egyre érdekesebb finom leány regényét: *Árva* Rózsika szerencsését. Sok jóízű apróság, tréfa, vers s a kispajtások eredeti tárlata élénkíti a kedves számot.

Előfizetési ára egész évre — 20 szám — 4 kor. Kiadóhivatal és szerkesztősége: Budapest, VII., Damjanich-u. 50. sz. alatt van. A kiadóhivatal kívánatra szívesen küld ingyen mutatványszámot.

HIREK.

Erdősi Károly címzetes apát. A katolikus tanító-ság körében bizonyára őszinte örömet vált ki az legfelsőbb helyről érkezett magas kitüntetés, mely *Erdősi* Károlyt, a *Népnevelő* főszerkesztőjét s a *Szent-István-Társulat* vezérigazgatóját érte. Az alább méltatott érdemei felett különösen a katolikus tanítóság szempontjából aránytalanul előbbre áll az a tevékenysége, mellyel a katolikus tanítók ügyeit mindenkor fölkarolta s az a szeretete és becsülése, mellyel a tanügy emberei iránt viseltetett s közülük nem egy tehetséget emelt ki az ismeretlenség homályából. Sokaknak nyilott már alkalma meggyőződni arról, hogy ügyünknek lelkes barátja, aki tőle telhetőleg minden anyagi áldozatot is megtesz, hogy szociális viszonyainkat megjavítsa, állásunknak súlyt,

tekintélyt, munkánknak erkölcsi és anyagi elismerést szerezzen. A katolikus tanítószolgálat hivatalos lapja, a *Népnevelő*, épen az ő kezdeményezésére és támogatása mellett nőtte ki magát a hatalmas szócsővé, ami ma az ő bölcs irányítása mellett izmosodott azzá a pedagógiai kulturtényezővé, amellyel az ő jóindulatú támogatása nélkül nem fejlődhetett volna. Épen ezért e kitüntetés a katolikus tanítószolgálat szívéhez a legközelebb áll s őszinte örömmel üdvözljük nagyrabecsült, szeretett vezérünket ez alkalommal s midőn emelkedő pályájához sok szerencsét és tevékenységére Isten áldását kérjük, bizalommal bizzuk ügyünket továbbra is az ő szerető atyai gondjaiba.

A kitüntetésre vonatkozó királyi kézirat a hivatalos lap február 3-iki számában jelent meg a következő szöveggel:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Erdősi Károly esztergomi főegyházmegyei áldozárnak, a Szent-István-Társulat vezérigazgatójának a Szent-Mihály arkangyalról nevezett Buda melletti Boldogságos Szűz Máriaszigeti címzetes apátságot adományozom.

Kelt Bécsben, 1915. évi január hó 21-én.

Ferenc József s. k.

Jankovich Béla s. k.

A királyi kegynek ez a megnyilvánulása bizonyára a katolikus közélet széles rétegeiben is örömet fog kelteni. Erdősi Károly évek óta a katolikus kulturális munkások első soraiban dolgozik páratlan buzgalommal és szép eredményekkel. Irodalmi téren elismert sikereket vívott ki, az egyesületi életben jelentős szerepet játszik, de főmunkássága a Szent-István-Társulatnak és melléktételeinek céltudatos fejlesztésében nyilvánul meg, ahol a gyakorlati keresztülviteléig és az eszmei kezdeményezéséig legtöbb szőr az ő érdeme.

Mint író főképen szociális témákat keresett. *Szociális vezérkönyve* (melyet több mint 10 évvel ezelőtt adott ki) még ma is alapvető munka ezen a téren. Szociális célokat szolgálnak *Az igazság jelé* és *Boldogság* c. darabjai, melyek katolikus egyesületeinknek állandó műsordarabjai, karácsonyi színjátékaival és *Rákóczi* c. regényes színművével együtt. Szindarabjai, amíg alkalmazkodnak a műkedvelő színpadok igényeire, nem tévesztik szem elől a magasabb irodalmi szempontokat.

Egyesületi tevékenységét majdnem egészen fiatalon fontos állásban kezdte. A Központi Katolikus Legényegyesületnek volt alelnöke s mint ilyen csakhamar a többi fővárosi katolikus egyesületek működéséből is derekas részt vett ki magának. Nyolcéves működése alatt elismert nevet vívott ki számára és mikor 1906-ban megüresedett a Szent-István-Társulat

igazgatói állása, az elnökség bizalma Erdősi Károlyt hívta meg erre a felelősségteljes állásra.

Hogy a vezetőség tagjai között Erdősi Károlynak igen nagy szerep jutott ki abból, bizonyítja az, hogy a Szent-István-Társulat, annak könyvkiadója és nyomdája, a Stephaneum ma minden téren a legelső között áll. Külföldi tanulmányútjain a nyomdatechnika legújabb vívmányait ismerte meg és vezette be a nyomdába, mely kiadványainak modernségével vetekedik bármely vállalattal. Fejlett izlése a társulat könyvkiadványainak színvonalát is nagyon emelte. A pápa már régebben titkos káplánjává nevezte ki, most pedig a királyi kitüntetés jutalmazza munkásságát.

Halálozások. Verebelyi Marsó Géza pápai prelátus, éneklő kanonok, c. apát, a vaskoronarend III. o. lovagja, szentszéki tanácsos, stb., az egyházmegye aranymisés nesztora folyó évi január hó 18-án, életének 81-ik, papságának 58-ik, kanonok-ságának 23-ik évében a Szentségek ájtatos felvétele után az Úrban elszenderült. A boldogult hosszú éveken keresztül nagy lelkesedéssel vezette mint főtanfelügyelő a rozsnói egyházmegye tanügyét. Az egyesületi életet szép virágzásra emelte. A tanító-ságnak igazi atyja volt. Az örök világosság fényeskedjék neki!

Steinteld Andor gesztelyi r. kath. kántortanító, 42 éves korában mint népfelkelő, szívvelhűdés következtében 1915. január 14-én Miskolcon hirtelen elhunyt. Áldás és béke poraira!

Hősi halál. Tóth Lajos felsőtúri okl. kántortanító, 26. gy. ezredbeli őrzővezető az északi harcúterén Szulánovna mellett vívott harcban hősiességgel küzdve 1914. november 24-én életének 25. évében az ellenség golyójától találva dicső halált halt.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

H. K. A harcúterén küzdő vagy hősi halált halt róm. kath. tanítók hozzátartozóit az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács segélyező bizottsága anyagilag is támogatja. Küldje be kérvényét az illetékes helyi egyházi hatóság útján az elnökséghez Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28. 2. Adományok az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács pénztárához Budapest VI., Érsek-utca 2. Dr. Zelliger Vilmos pápai káplán hittanár urhoz küldendők. **Cs. B. 1.** A miniszteri rendelet csak a tanítói fizetések ügyében intézkedik. A kántortanítónak kántori fizetéséről az illetékes egyházi főhatóság intézkedése rendelkezik. Általánosan oly intézkedéseket ismerünk, melyeknek értelmében a harcmezőn küzdő kántortanítónak kántori teendőit ellátó helyettes csak a stóla illeti meg. 2. Az állandó kántori jövedelmeket az 1000 koronáig tanítói fizetésül beszámított összegben felül nem vonhatja el a hitközség. 3. Ha nincs helyettes, akkor kinek a javára vonják le? Intézzék panaszt az egyházi főhatósághoz.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK.

Esztergomi érseki megye.

A **felsőszili** (Pozsony m.) róm. kath. iskolaszék egy helyettes kántortanítót és egy helyettes tanítót keres. Javaldalmazás megegyezés szerint. Az állások azonnal elfoglalandók. Választás febr. 8-án. Nők is pályázhatnak. **Peszko Antal** isk. elnök. 72 1-1

A **garamszentbenedeki** róm. kath. iskolához folyó tanév végéig helyettes tanítót vagy tanítónót keresünk. Havi fizetése 100 kor. és lakás Kántori helyettesítésért

külön díjazás. Állás azonnal elfoglalható. **Dr. Haiczl Kálmán** iskolaszéki elnök. 71 1-1

A **vágbori** róm. kath. elemi népiskola iskolaszéke a hadbavonult kántortanító visszatéréséig helyettes keres. Fizetése 800 kor. megfelelő havi részlete és erre az időre eső stóla, egy butorozott szoba. Tanítónők is pályázhatnak. **Iskolaszék.** Vágbori (Pöstyén mellett.) 69 1-2

A **alsószili** (Pozsony m.) fiókközség róm. kath. elemi iskolájához helyettes tanító vagy tanítónó kerestetik. Fizetése butorozott szobán és fűtésen kívül havi 80 kor.

Kérvények a felsőszei-i plébániahivatalhoz küldendők. Az állás azonnal elfoglalható. 70 1-1

A **felsőlopassói** róm. kath. magyar-tót tannyelvű osztatlan népiskolánál tanítónői állásra *február 10-ig* pályázat hirdettek. Fizetése a községtől 410 kor., a többi az 1913. évi XVI. t.-c. alapján államsegély. A folyamodványok alulírott iskolaszéki elnökhöz Felsőradosra (Nyitra m.) küldendők. *Dr. Rovenszky István* plébános, iskolaszéki elnök. 76 1-1

Egri érseki megye.

Az egri főképtalan **nagyszögi tanyáján** megüresedett tanítónői állásra pályázatot hirdettek. Fizetése: 800 kor. készpénz, 20 hl életnemű, 2000 □öl föld, 8 köbméter fa és 35 q. köszén, egy tehén tartás, 2 anyasertés legel-tetése neveléseivel és 1/2 hold házi kert. Kötelességei díjlevél szerint. A méltóságos egri főképtalanhoz címzett folyamodványok *Panulín Péter* lelkészhez Szentmargita-pusztára (Szabolcs m.) küldendők. 68 1-1

A **kunhegyesi** tanítóhelyettesi állásra *febr. 15-ig* okl. tanítónők is pályázhatnak. *Iskolaszék.* 63 1-1

Tanító betegsége miatt 3 hónapra helyettest keresek a **sajóbesenyői** (Miskolcz mellett) róm. kath. iskolához. Fizetés havonta 80 kor. és egy butorozatlan szoba, fűtéssel. Azonnal elfoglalandó. Pályázatok hiteles okmányokkal, (válaszbélyeggel) plébánia címére Szirmabesenyő (Borsod m.) küldendők. 65 1-1

Besztercebányai egyházmegye.

A **majláthi** róm. kath. népiskolához tanító kerestetik. Fizetése 1200 kor. és lakás. Garamkürtös Bars m. *Pányik József*, iskolaszéki elnök. 57 1-1

A **dobronyai** (Zólyom m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk. Jövedelem: 1200 kor. Készpénzben 1042 kor., (ebből államsegély 592:32 kor.) a többi terményekben, fában, földben, stólában. Törvényszerű szép lakás, kert. Okl. és képesített kántortanítók kellően felszerelt kérvényüket *febr. 14-ig* a dobronyai róm. kath. iskolaszék címére beküldhetik. 62 1-1

Kassai egyházmegye.

A **szentkereszti** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazás törvényszerinti, melyből 772 kor. államsegély és azonkívül 300 kor. készpénzfizetés. Lakás 2 szoba, konyha, kamra és a szükséges gazdasági melléképületek mind új állapotban. Tót nyelv ismerete szükséges. Az állás azonnal elfoglalandó. Személyes megjelenés kívánatik. Kérvények *febr. 18-ig*, mely napon d. e. a választás meg lesz tartva, *Sallay Mátyás* esp.-pléb. iskolaszéki elnökeknek küldendők Szentkeresztre (u. p. Szinyeujfalu, Sáros m.) 61 1-1

Gesztelyi (Zemplén m., Kassai egyházm.) róm. kath. hitközség kántortanítói helyettest keres 5 hónapra lakás nélkül, havi 80 kor. fizetésért. Ajánlatok plébániahivatal, Gesztely (u. p. helyben). *Csicséri Ferenc*, plébános. 66 1-1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Az elhalálozás folytán megüresedett **bucsatlepi** (Karczag mellett) I-VI. o. osztatlan, vegyes elemi népiskola róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Orgonálásban jártas tanítónők is pályázhatnak. Javadalom: készpénzfizetés a hitközségtől előleges havi részletekben 700 kor. és a szolgálati év szerinti kiegészítő államsegély, valamint a búcsuztatók utáni kántori jövedelem, továbbá kétszobás lakás, konyha, kamra, pince, fűskamra, istálló és kert. A megválasztandó tartozik az ismétlőiskolások oktatását is ellátni. Pályázó tanítónők kötelezettséget vállalni tartoznak az iskolás gyermekekből énekar szervezésére. Kellőleg okmányokat kérvények *Csernay Géza* iskolaszéki elnök, róm. kath. lelkész címére Bucsatlepre küldendők *febr. 20-ig.* 73 1-1

Nyitrai püspöki megye.

Fehérhalom község (Trencsén m.) róm. kath. iskolaszéke 3 hónapra törvényes fizetés mellett helyettes tanítót vagy tanítónőt keres. A tót nyelv tudása szükséges. Az orgonálásban való jártasság előnyben részesül. Az állás márc. 1-én elfoglalandó. *Iskolaszéki elnök.* 67 1-1

Felsővisnyói (Zsolna mellett, Trencsén m.) tanítói állásra pályázat *febr. 14. d. u.* hirdettek. Törvényes fizetésen felül 40 kor. tüzfára, szép új lakás. Tót nyelv megkívánatik s az állás azonnal elfoglalandó. Tanítónők is pályázhatnak. Személyes megjelenés tanácsos, de úti-költség nem térítetik. *Frátrik Elek*, iskolaszéki elnök. 60 1-1

Pécsi egyházmegye.

A **csobokapusztai** róm. kath. iskolagondnokság helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése havi 80 kor. Kötelessége a mindennapi és ismétlőiskolásokat tanítani. Kellően felszerelt kérvények *febr. 15-ig* a sumonyi (Baranya m.) plébániahivatalba küldendők. 75 1-1

Szombathelyi egyházmegye

A **felsőszentbenedeki** róm. kath. osztatlan iskolánál kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme a) 2 szobás lakás a hozzátartozókkal. b) 1200 kor. 1913. XVI. t.-c. szerint. Ezenfelül 200 kor. s 2 méter tüzfát kap évenként mint kántor s egy szép kert. Kötelessége a díjlevél szerint. Orgonálásban jártas nők is pályázhatnak. Vend nyelv ismerete előnyös, de nem szükséges. Határidő *febr. 10.* Plébániahivatal Felsőszentbenedek. U. p. Tótkeresztur. (Vas m.) 58 1-1

Váci egyházmegye.

Csomák Gábor **kecskeméti** róm. kath. kántor segédi állásra pályázatot hirdet. Évi fizetése 1200 kor. Lakás, fűtés, világítás és reggeli. Csak olyan segéd ajánkozzék. ki jó hangú és összes teendőiben jártas. Az állomás azonnal elfoglalható. Levélben bővebben értekezhetni. 59 1-2

A **tószegi** (Pest m.) róm. kath. iskolához helyettes tanító kerestetik. Fizetése havi 80 kor. és butorozott szoba. Kötelessége díjlevél szerint. Kántorsághoz értenie kell. Megfelelő működés esetén megválasztatása kilátásban ujonnan szervezett önálló állásra. Pályázatok sürgősen beadandók iskolaszéki elnökhöz. 56 1-1

Helyetteseket keresek lakás, évi 800 kor. fizetésre **Rádra** és **Kosdra** kántortanítói állásokra. Nők is pályázhatnak. Kántoriakban jártasság előnyös. Kosd (Nógrád megye.) *Betyáts Gyula*, plébános. 64 1-1

Veszprémi egyházmegye.

Nágocsi (Somogy m.) kántortanítói állásra július 31-ig helyettes kerestetik. Fizetése havi 100 korona. butorozott szoba fűtéssel, takarítással. Tartozik összes kántortanítói teendőket elvégezni. Megelégedés esetén végleges megválasztatása nincs kizárva. Pályázati határidő *febr. 13.* Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 74 1-1

52 éves róm. kath. nőtlen ember 15 évi praxissal és jó bizonyítványokkal tanítónak ajánkozik vidékre. Szíves megkeresések. T. J. Hoffmann házfelügyelőnél Ujpest, Deák-utca 26. 33 2-2

Kitűnő új bort ajánl 50 fillér utánvétellel **SZÓKE F.** tanító **GYÖNGYÖS.** 51 2-3